

‘Laten we eten en feestvieren!’

**Een overdenking rond het Avondmaal
ds. Jos Douma, zondag 29 augustus 2010**

Is het u wel eens opgevallen hoe vaak in de bijbel het koninkrijk van God wordt vergeleken met een feest?

Veel gelijkenissen van Jezus gaan over een feest: de vijf wijze en de vijf domme meisjes gaan een bruiloftsfeest vieren; als het verloren muntstuk en het verloren schaap zijn gevonden is er een vreugdevol feest; denk aan de gelijkenis van de koning die een bruiloftsfeest gaf voor zijn zoon en die uiteindelijk op de toegangswegen naar de stad allerlei mensen werft om het bruiloftsmaal mee te vieren.

En als de HEER God in het Oude Testament zijn volk opvoedt om te leren leven met hem, dan nemen grote feesten daarbij een belangrijke plaats in: het loofhuttenfeest, het Pesachfeest, het feest van het ongedesemde brood dat zeven dagen duurt. Jezus doet zijn eerste wonder op een bruiloftsfeest: daar moet op gedronken worden! Dat smaakt naar meer! En het staat er zo veelzeggend bij: dit was het éérste wonderteken. Jezus toonde zijn grootheid - en hij doet het op een feest. En we lezen in Openbaring 19 wat er in de toekomst gaat gebeuren: de bruiloft van het lam - laten we blij zijn en vreugde bedrijven

En een feest zonder maaltijd is geen feest. De maaltijd is het hoogtepunt. Zo vieren we ook vanmiddag een maaltijd. Ik weet wel dat het allemaal niet heel erg uitbundig is wat we vanmiddag doen. Het is sober: een klein stukje brood, een klein slokje wijn - maar we moeten heel goed zien dat daarin wel een verwijzing zit naar uitbundigheid. Het is symbolisch, het is een voorproefje, we ruiken er een heel klein beetje aan, maar het staat voor iets groters,

Want we vieren het koninkrijk van God en dat koninkrijk is een feest en het is Jezus zelf geweest die ons de maaltijd heeft nagelaten als het teken van zijn reddende genade. Op dit moment proberen we er iets meer van te zien wat het betekent dat een maaltijd, een feest in het centrum van Gods koninkrijk staat, wat het betekent om gered te zijn. Zoals verwoord in Kolossenzen 1:13-14: ‘Hij heeft ons gered uit de macht van de duisternis en ons overgebracht naar het rijk van zijn geliefde Zoon, die ons de verlossing heeft gebracht, de vergeving van onze zonden.’

We hebben nogal eens de neiging om ons vooral op onze zonden te focussen in het Avondmaal. Maar daarmee vergeten we al te snel dat het in het Avondmaal niet om onze zonden gaat, maar om onze redding, niet om het oude leven maar om het nieuw leven, niet om een grafstemming maar om de vreugde van de Geest.

Wat betekent het dat we een maaltijd vieren om onze redding te markeren? Waarom zegt de vader uit de gelijkenis als zijn zoon terug is gekomen: ‘Laten we eten en feestvieren, want deze zoon van mij was dood en is weer tot leven gekomen, hij was verloren en is teruggevonden’? Een paar redenen. (Drie worden het er, met dank aan het boek van Tim Keller, *De vrijgevinge God*. Recht naar het hart van het christelijk geloof, Van Wijnen Franeker, 2009, blz 85-105.)

1. Redding is een ervaring

Waarom veranderde Jezus als eerste teken van zijn grootheid water in wijn? Omdat Jezus feestvreugde komt brengen en omdat het koninkrijk van God betekent dat Jezus ons wil laten proeven hoe goed God is. Het staat ook al in het Oude Testament: ‘Proef en geniet de goedheid van de Heer!’ (Psalm 34:9). ‘Smaakt en ziet dat de HEER goed is!’

Redding is niet alleen maar objectief en juridisch. Zeker, dat speelt ook mee. De acte van beschuldiging die tegen ons gericht was is aan het kruis genageld. Dat is een objectief feit. Maar dat is het niet alleen. Het is ook een belevenis, je kunt ervan genieten, je kunt er blij van worden, het kan je raken tot in het diepst van je ziel. Dáárom leert de Heer ons om feest te vieren. Dáárom roept de vader in de gelijkenis ‘Laten we éten en fééstvieren!’ Dát is de gepaste reactie als we tot de ontdekking komen dat we gered zijn. God is goed, en dat beamen we niet alleen, en dat geloven we niet alleen, dat mogen we proeven, daar mogen we van genieten, we mogen elkaar even aanstoten als hadden we een binnenpretje: ‘We zijn gered.’

Jonathan Edwards, een bekend opwekkingsprediker uit de 18^e eeuw heeft dit eens gezegd: “Er is verschil tussen geloven dat God heilig en genadig is, en met het hart een nieuwe gewaarwording hebben van de lieflijkheid en schoonheid van dat heilige en genadige God. *Geloven* dat God genadig is en *proeven* dat God genadig is - het verschil daartussen is zo groot als tussen een rationele overtuiging dat honing zoet is en de werkelijke ervaring van die zoetheid.”

Zoals een omschrijving van wat een sinasappel is nog heel wat anders is da die sinasappel eten en proeven hoe die smaakt. Met ons verstand beamen dat we gered zijn is niet hetzelfde als proeven en ervaren dat we gered zijn. Daarom drinken we wijn: dat proef je. Daarom eten we brood: daar zit wat in. Daarom zeggen we vandaag tegen elkaar: ‘Laten we eten en drinken en feestvieren, want we mogen proeven en ervaren dat we gered zijn!’

Overigens hield de genoemde Jonathan Edwards ook eens een preek, die heel beroemd is geworden, met als titel: ‘Zondaars in de handen van een toornende God.’ Maar daar gaat het niet over in het Avondmaal, lieve mensen. Avondmaal vieren dat is: ‘Geredde mensen in de armen van een feestvierende God!’

2. Redding is stoffelijk

Een tweede reden waarom we eten en drinken en feestvieren om te leren begrijpen en ervaren waar het in het koninkrijk van God nu om gaat. We zouden namelijk kunnen denken dat het in het christelijke geloof gaat om zielen die in de hemel komen. Daar gaat het helemaal niet om in het christelijke geloof. Redding is een fysieke ervaring. Deze wereld, deze tastbare en concrete wereld is voor Jezus enorm belangrijk. Want God maakte een wereld met kleuren, smaken, licht, geluiden, dingen die je aan kunt raken. De stoffelijke wereld is niet slechts een illusie, een soort van onontkoombare voorfase van een eeuwige

hogere vorm van lichaamloos bewustzijn in een abstracte hemelse ruimte. Niet voor niets klinken ook deze woorden aan het Avondmaal: ‘Dit is mijn lichaam.’

Wij worden met alles wat ons tot mens maakt gered: ook ons lichaam wordt gered. En ook deze schepping wordt gered, deze wereld waarin we leven en waarin zoveel stuk is. Koninkrijk van God betekent redding voor concrete mensen die kunnen voelen en denken en bewegen, én redding voor een wereld die nu kapot is, maar die God heel gaat maken. Avondmaal vieren, brood eten en wijn drinken, kan eigenlijk onmogelijk als je niet ook veel hart hebt voor de schepping, voor het milieu, voor duurzaamheid.

Want we kauwen niet op een gedachte, of op een idee, maar op een stukje brood. Het is wit vandaag, en het smaakt naar... Brood. We drinken geen geloofsleer, en ook geen dogma, maar we drinken wijn, en het is rood, er zit alcohol in en het smaakt naar... wijn.

De drie-enige God redt ons met huid en haar. Hij wil niet allereerst dat wij in de hemel komen, maar dat de hemel in ons komt. Hij wil dat de hemel op aarde komt, dat we hier een bruiloftsfeest vieren. Want inderdaad: we wáren dood. Maar laten we dat zinnetje ook heel goed spellen: we wáren dood. Lieve mensen, als jullie in Jezus geloven, dan wáren jullie dood. Nu niet meer: we zijn lévend. Dat is redding. En dat vier je niet door een geloofsovertuiging te beamen maar door te kauwen op een stukje brood, en door de wijn over je tong te laten lopen en zachtjes naar binnen te slikken. En er komt een dag dat we dat uitbundig gaan doen, als de bruiloft van het lam aanbreekt. En dan geen slokje wijn, maar veel wijn, heel veel wijn, voor allemaal een eigen fles, en meer. En we zullen allemaal dronken worden, dronken van vreugde. Een zeer fysieke ervaring op een nieuwe aarde die nog veel stoffelijker, veel materiëler, veel kleurrijker, veel geurender is dan de aarde waar we het nu mee moeten doen.

3. Redding is persoonlijk en gemeenschappelijk

‘Laten we eten en feestvieren!’ Het derde wat we ontdekken over de betekenis van een feestmaaltijd als hét teken van redding en van Gods koninkrijk is dit: dat het zowel iets persoonlijks als iets gemeenschappelijks is.

Het is persoonlijk: jij viert feest. Je kunt je afzijdig houden, zeker, zoals de oudste zoon, die waarschijnlijk sowieso een hekel aan feestjes heeft, maar in ieder geval aan feestjes waar gevierd wordt dat doden levend zijn geworden, feestjes waar jongste zonen thuis zijn gekomen die de helft van het bezit van hun vader hebben verbrast, verkwist, verspild, over de balk gegooid en die nu uit hun dak gaan tijdens een maaltijd waar de vader genade verbrast, verkwist, verspilt en over de balk gooit gewoon om te vieren dat zijn jongste zoon die verloren was weer thuis is gekomen.

Er zijn natuurlijk wel meer manieren om persoonlijk af te haken: door wel mee te doen, maar met een boos hart. Of door je een beetje aan de zijlijn van het feest op te houden en je te ergeren aan de feestvreugde, omdat het uiteindelijk toch om diepernstige zaken behoort te gaan. Dat kan.

Dat kan ook vanmiddag. Je eet zuinig je stukje brood en je nipt even aan de wijn, maar eigenlijk erger je je aan de vreugde van de vader, aan de vreugde van de jongste zonen en al die andere feestgangers. Ik hoop dat het voor niemand zo is vanmiddag en dat we het persoonlijk allemaal meemaken: de vreugde dat we gered zijn. En ik zou u haast allemaal willen uitnodigen om straks niet maar één stukje brood te nemen, maar wel twaalf, en om niet maar één slokje wijn te drinken, maar gewoon de hele beker - maar dat levert logistieke problemen op, en ik denk niet dat Jezus ze vanmiddag voor ons komt oplossen zoals hij dat in Kana deed, als eerste teken van zijn grootheid!

Persóonlijk eten en drinken dus, vieren dat jij gered bent. Maar ook echt sámen. In je eentje kun je geen feest vieren. De zaal moet vol. We willen niet alleen een persoonlijke relatie met Jezus hebben, maar we willen het beslist ook samen met anderen beleven dat God goed is. We willen in elkaar iets van Christus herkennen en juist daardoor groeit de vreugde van het feest. Vuur ontsteekt vuur, vreugde ontsteekt vreugde, liefde ontsteekt liefde. Samen dus, verbinding maken met elkaar, die feestzaal binnengaan waar je over de hoofden kunt lopen, elkaars handen vasthouden, elkaar in de ogen kijken, samen een stoelendans doen - want dat is het koninkrijk van God, dat is de redding door Jezus, dat is de vreugde van de Geest.

Ja dat is God zelf. God is liefde, spreken we de Bijbel na. Maar we mogen geleid door de Geest ook zeggen over onze drie-enige God: God is vreugde, God is een feest. Daar moet op gedronken worden, en gegeten. Brood en wijn - want de bruiloft van het lam komt.

Laten we bidden...

Handreiking voor een Avondmaalsliturgie

Welkom en mededelingen

Zingen: Liedboek Gezang 90:2,3,11

Stil gebed, votum, groet (staande)

Zingen: Opwekking 461

Gebed

Schriftlezingen: Lucas 15:20b-24 en 31-32 en Openbaring 19:6-9

Zingen: Psalm 81:1,2,4,9

Overdenking n.a.v. Lucas 25:23b 'Laten we eten en feestvieren!'

Gebed

Zingen: Liedboek Gezang 249:1,2,3

Viering van het Avondmaal

Zingen: Liedboek Gezang 15:1

Rondgaan van het brood

Zingen: Liedboek Gezang 20:1,2

Rondgaan van de wij

Zingen: Liedboek Gezang 20:5,7

Dankzegging en gebed

Collecte

Geloofsbelijdenis

Zingen: Opwekking 123

Zegen